

POPOLUŠKA ALEBO SKLENENÁ ČRIEVIČKA

Bol raz jeden šľachtic. Keď ovdovel, oženil sa druhý raz vo vštom podali na matku. Aj muž mal po prvej žene dcérku: milú a dobrú, že jej široko-ďaleko nebolo páru. Dobrotu zdedila po matke, najlepšom stvorení, aké kedy nosila zem.

Svadba sa ešte neskončila, a macocha už ukázala svoju mrcha náturu. Ťažko niesla, že mužova dievka je na všetko súca a že jej dcéry sú popri nej ešte mrzkejšie. Prikázala jej robiť v dome najhrubšiu robotu: umývať riad a schody, drhnúť izby, v ktorých bývala milostivá pani a slečny dcéry. Dievčina spávala celkom hore v podkrovnej komôrke na biednom slamníku, no sestry mali parádne komnaty s krásnymi posteľami a zrkadlami, v ktorých sa videli od hlavy po päty. Úbohé dievča však všetko trpezlivo nieslo, ba ani si len netrúfalo požaľo-

vať sa otcovi. Akiste by ju bol iba vyhrešil, lebo nová žena si ho načisto opantala.

Keď si dievča zväčšilo robotu, pobralo sa do kúta k ohnisku, sadlo si k popolu, a v dome ju preto nazývali Popolušou.

Iba mladšia sestra, ktorá nebola taká zlomyseľnica ako staršia, ju volala Popoluškou. No Popoluška, čo aj v biednych hábočkách, bola sto ráz krajšia ako jej sestry, poobliekané v samej paráde.

Stalo sa raz, že kráľovský syn chystal bál a pozval naň všetky urodzené osoby. Medzi pozvanými boli aj Popoluškine sestry, lebo pochádzali z rodiny, ktorú si v krajine každý vážil. Obe sa náramne tešili a jednodaj vymýšľali, čo si oblečú a aký účes by im najlepšie pristal. Popoluške pribudlo roboty, veď ona im hľadila bielizeň a škrobila manžety. V dome sa o inom ani nevravelo, len o tom, ako sa pristrojiť na bál.

„Ja si oblečiem červené velúrové šaty s anglickým lemovaním,“ povedala staršia.

„A ja iba jednoduchú sukňu, ale plášť so zlatými kvetmi a diamantový náhrdelník. A ten voľačo ukáže!“

Sestry poslali po vychýrenú čepčiarku, aby im zhotovila čepce na obe strany, a od dobrej mastičkárky dali nakúpiť líčidlá. Napokon zavolali Popolušku a spýtali sa, či sa jej to páči, lebo vedela usúdiť, čo je pekné a čo nie. Poradila sestrám čo najlepšie a ponúkla sa, že ich učeše, na čo obe s radosťou pristali.

Ako ich tak češe, sestry sa jej pýtajú:

„Popoluška, však by si aj ty rada išla na bál?“

„Preboha, slečny, vy sa mi posmieвате. Čože by som tam robila?“

„Máš pravdu! To by bolo smiechu, keby Popoluška prišla na bál!“

Iná na jej mieste by spravila sestrám niečo naprotiveň, ale Popoluška mala dobré srdce a učesala ich veľmi pekne. Minuli viac než tucet pásov, čo sa nasilu sťahovali, len aby boli útlejšie, a v jednom kuse sa krútili pred zrkadlom.

Naveľa sviť ten šťastlivý deň. Sestry odišli a Popoluška hľadela za nimi, kým jej celkom nezmizli z očí. Potom sa pustila plakať. Celú uslženú ju uvidela krstná mať a spýtala sa, čo sa jej stalo.

„Aj ja by som rada... aj ja by som...“ pre plač sa však nezmohla ani na slovko. Popoluškina krstná mať bola víla a takto sa prihovorela dievčine:

„Však by si aj ty rada na bál, dievka moja?“

„Rada, krstná mať,“ vzdychla Popoluška.

„No dobre. Ak ma počúvneš, pôjdeš,“ riekla krstná mať. Zaviedla ju do svojej izby a povedala:

„Chod' do záhrady a prines tekvicu!“

Popoluška bežala do záhrady, odtrhla najkrajšiu tekvicu a priniesla ju krstnej materi. Darmo však húpala, ako by jej tekvica mohla byť na pomoci. Krstná mať vykrojila tekvicu až po kôru, pošibala ju prúťikom, a vtom už stál pred nimi krásny zlatý koč. Potom sa krstná mať išla pozrieť na pascu a našla v nej šesť živých myšiek. Rozkázala Popoluške, aby zdvihla na pasci dvierka. Len čo myšky jedna po druhej vybiehali, krstná mať ich šibla prúťikom a hneď sa každá premenila na pekného koňa. A už tu stál záprah šiestich sivkov — sivých ako myšky. Ale kde teraz vziať pohoniča? — starostila sa krstná mať.

„Idem pozrieť, či v pasci nie je potkan,“ povedala Popoluška.

„Dobre,“ riekla krstná mať, „chod!“

Popoluška priniesla pascu a v nej tri tučné potkany. Víla vybrala spomedzi nich najfúzatejšieho, pošibala ho, a hľa! Stál pred nimi pohonič s parádnymi fúziskami. Napokon krstná mať riekla Popoluške:

„Zabehni ešte raz do záhrady a prines mi šesť jašteričiek. Nájdeš ich za krlou.“

Keď sa Popoluška vrátila, krstná mať premenila jašteričky na šesť vyšnorených lokajov, ktorí sa ihneď postavili za koč a tvárili sa, akoby celý život nič iné nerobili. Tu povedala víla Popoluške:

„Teraz už môžeš ísť na bál. Však sa tešíš?“

„Teším sa, ale akože pôjdem v týchto mrzkých šatách?“

Krstná mať sa dotkla Popolušky prúťikom a vtom sa jej šaty premenili na zlaté a strieborné rúcho, zdobené drahými kameňmi. Napokon jej dala utešené črievičky zo skla, že im v celom svete nebolo páru.

Vyparadená Popoluška nastúpila do koča. Krstná mať jej ešte kládla na srdce, aby na bále nepremeškala poľnoc. Lebo

ak by zostala čo len chvíľu dlhšie, koč sa premení na tekvicu, kone na myši, lokaji na jašterice, ba aj jej šaty budú vyzerať tak ako prv.

Popoluška sľúbila krstnej materi, že sa neomešká a odíde z bálu pred poľnocou. Potom celá natešená odišla.

Keď kráľovičovi oznámili, že prichádza vznešená princezná, ktorú nik nepozná, ponáhľal sa ju privítať. Podal jej ruku, keď zostupovala z koča, a zaviedol ju do dvorany, kde bolo plno hostí. Ako ju viedol, všetko stíchlo, tanečníci prestali tancovať, husle zmlkli a každý pozorne hľadel na krásnu neznámu princeznú. Zovšadiaľ šumel vzrušený šepot:

„Ach, či je krásna!“

Ešte aj kráľ, hoci bol staručký, jednostaj na ňu hľadel a tíško vravel kráľovnej, že už dávno nevidel také krásne a ľúbezne stvorenie. Dvorné dámy skúmavo obzerali jej účes a šaty, lebo aj ony si chceli také opatrit', pravda, ak zoženú látku a nájdu dobrých majstrov.

Kráľovič zaviedol Popolušku na najčestnejšie miesto a poprosil ju o tanec. Tancovala tak pôvabne, že ju všetci obdivovali ešte väčšmi. Mladý princ z nej nespúšťal oči, a keď sluhovia priniesli znamenité občerstvenie, ani sa ho nedotkol. Popoluška si prisadla aj k svojim sestrám, milo sa im prihovárala a núkala citróny a pomaranče, ktoré dostala od princa. Sestry sa tomu veľmi čudovali, lebo ju nepoznali. Ako sa tak spolu zabávali, Popoluška začula odbíjať trištvrte na dvanásť. Chytro sa všetkým poklonila a odišla.

Keď prišla domov, pohľadala krstnú mať a pekne sa jej poďakovala. Povedala jej, že aj zajtra by rada ísť na bál, lebo ju o to prosil sám kráľovič. Potom krstnej materi porozprávala, čo všetko sa na bále prihodilo, no vtom už búchali na dvere sestry a Popoluška im šla otvoriť.

„Ach, či len neskoro idete,“ vraví Popoluška zívajúc, pretiera si oči a vystiera sa, akoby sa práve zobudila. Pravdaže, odvtedy, ako sestry odišli, na spánok ani nepomyslela.

„Mala si byť na bále,“ vraví jedna sestra, „nebola by ti dlhá chvíľa. Prišla tam najkrajšia princezná, taká krásna, že krajšej svet nevidel. Milo sa s nami zhovárala a dala nám citróny a pomaranče.“

Popoluška až tak rástla od radosti a pýtala sa, ako sa princezná volá. Sestry jej odvetili, že ju nikto nepozná. Kráľovič sa vraj preto veľmi trápil a dal by všetko na svete, len aby zvedel, kto je tá krásna princezná.

Popoluška sa s úsmevom spýtala:

„Naozaj bola taká krásna? Božemôj, aké vy máte šťastie! Nemohla by som ju vidieť aj ja? Ach, slečna Žavota, požičajte mi vaše žlté šaty, čo nosíte na každý deň.“

„Ešteže čo!“ vraví Žavota. „Uhádlá si! Požičať šaty mrzkej Popoluši! Vari som rozum stratila?“

Popoluška vedela, že ju takto odbijú, a bola tomu rada. Vedť ak by jej sestra chcela šaty požičať, bola by ju priviedla do pomykova.

Na druhý deň sestry znovu odišli na bál. Aj Popoluška tam bola, pristrojená oveľa krajšie než prvý raz. Kráľovič sa jednotaj krútil okolo nej a ustavične jej sladko hrkútal. Popoluška sa ani chvíľočku nenudila a celkom zabudla, čo jej krstná mať kládla na srdce. Keď začalo odbíjať poľnoc, pri prvom údere sa nazdala, že je ešte len jedenásť hodín. Hneď sa zdvihla a ľahučko ani srnka odbehla. Princ pobehol za ňou, ale už ju nedostihol. Popoluške však pri úteku spadla z nohy črievička, a keď ju kráľovič zbadal, opatrne ju zdvihol.

Popoluška prišla domov celá udýchaná, bez koča, bez lokajov, iba vo svojich úbohých šatočkách. Z celej nádhery jej zostala iba malá črievička, párna k tej, ktorú stratila.

Kráľovič sa pri bráne paláca vypytoval, či nevideli odchádzať princeznú, no strážcovia mu povedali, že nezbadali nikoho, iba akúsi otrhanú dievčinu, ktorá vyzerala skôr na dedinčanku než na urodzenú slečnu.

Keď sa sestry vrátili z bálu, Popoluška sa ich pýtala, či sa aj dnes dobre zabávali a či tam bola tá krásna pani. Povedali jej, že tam bola aj princezná, ale utiekla, keď začalo odbíjať poľnoc. Tak sa náhlila, že stratila jednu zo svojich črievičiek. Kráľovič ju vraj zdvihol a hľadel potom na ňu, kým sa bál neskončil. Ináč to už vraj nebude, len že sa princ na smrť zaľúbil do toho krásneho stvorenia, ktorému črievička patrí.

Sestry vraveli pravdu, lebo o niekoľko dní dal kráľovič za zvuku trúb vyhlásiť, že sa ožení s dievčinou, ktorej bude črie-

vička dobrá. A hneď ju začali skúšať princeznám, potom vojvodkyniam a dvorným dámam, ale márne. Priniesli ju aj k obidvom sestrám. Tie si ju silou-mocou natáhovali, ale vôbec sa im to nepodarilo. Popoluška sa im prizerala, spoznala svoju črievičku a s úsmevom povedala:

„Nože, skúsím aj ja, či by mi nebola dobrá.“

Sestry vypukli v smiech a mali ju na posmech, ale šľachtic, ktorý črievičku skúšal, sa na Popolušku pozorne zahľadel a pozdala sa mu veľmi pekná. Povedal, že veru aj jej črievičku vyskúša, lebo podľa rozkazu si ju musia skúsiť všetky dievčiny v krajine. Popolušku usadil a hneď ako sa s črievičkou blížil k jej útlej nôžke, videl, že jej ju natiahne a že jej padne ako uliata. Sestry sa nevedeli vynačudovať, no ešte väčšmi hľkali, keď vytiahla z vrečka druhú črievičku a obula si ju. Vtom sa pri nej nenazdajky zjavila krstná mať, šibla jej prútikom šaty a tie sa hneď premenili na skvostné rúcho, oveľa krajšie, než mala prv.

Teraz obidve sestry videli, že Popoluška je tá krásna princezná, ktorú poznali na bále. Hodili sa jej k nohám a prosili ju, aby im odpustila, že s ňou zle zaobchádzali a robili jej proti-veň. Popoluška ich zdvihla, objala a povedala, že im z tej duše rada odpustí. Želá si len, aby ju vždy mali rady.

Pristrojenú Popolušku odvedli potom k princovi. Videla sa mu ešte krajšia než prv a o pár dní sa s ňou oženil. Popoluška bola práve taká dobrá ako pekná, pozvala obidve sestry bývať do paláca a ešte v ten deň ich vydala za veľmožov z kráľovského dvora.

Ponaučenie

Najkrajším pokladom je krása,
od vekov koria sa jej muži,
no ak sa k nej vlúdnosť nepridruží,
aj pôvab na pôvabe stráca.
A práve túto vlastnosť — milou byť —
vo vienku Popoluška mala
a krstná mať jej pri tom pomáhala.

Nuž milotu si, milé dámy,
najsamprv proste od sudičky
a milovať vás budú vždycky.

Iné ponaučenie

Isteže je veľkým darom neba,
ak má človek všetko, čo mu treba:
dobrý rod a veľa šľachetnosti,
okrem toho mnoho iných cností
a má vždy aj teplý bochník chleba.

Netešte sa, ak to všetko viete,
mysliac si, že úplne to stačí.
Nez môžeš nič, ak ťa na tom svete
dáka dobrá víla nepotlačí.

